

Utbyggnadsplan för vatten och avlopp i Alingsås kommun

Typ av styrdokument: Plan
Beslutande instans: Kommunfullmäktige
Datum för beslut: 2023-MM-DD
Diarienummer: 2023.200 TEN

Gäller för: Alingsås kommun
Giltighetstid: 2034-12-31
Revideras senast: 2027-06-31
Dokumentansvarig: Samhällsbyggnadschef

Innehåll

1. INLEDNING OCH BAKGRUND	3
1.1. SYFTE	4
1.2. ANSVAR	4
1.3. AVGRÄNSNINGAR	4
1.4. PROJEKTORGANISATION.....	4
1.5. UPPFÖLJNING	5
2. METODIK	6
2.1. IDENTIFIERING AV SAMMANHÅLLEN BEBYGGELSE	6
2.2. IDENTIFIERING AV BEHOV	7
2.2.1 <i>Miljö</i>	8
2.2.2 <i>Hälsa</i>	9
2.2.3 <i>Samhälle</i>	11
2.2.4 <i>Övriga påverkansfaktorer</i>	12
2.3. INDELNING I VA-PLANOMRÅDEN	13
3. VA-PLANOMRÅDEN	14
3.1. UTBYGGNADSOMRÅDEN	16
3.1.1 <i>Edsås-Skaftared</i>	16
3.1.2 <i>Olstorp-Bälinge</i>	18
3.1.3 <i>Lövhult</i>	19
3.1.4 <i>Tidplan för utbyggnad</i>	20
3.2. UTREDNINGSSOMRÅDEN	21
3.3. BEVAKNINGSSOMRÅDEN.....	23
3.4. VAD GÄLLER FÖR ENSKILDA VA-ANLÄGGNINGAR I RESPEKTIVE VA-PLANOMRÅDE?	28
3.4.1 <i>Utbyggnadsområden</i>	28
3.4.2 <i>Utredningsområden</i>	28
3.4.3 <i>Bevakningsområden</i>	28
3.5. ERSÄTTNING FÖR ONYTTIGBLIVEN ANLÄGGNING.....	29
4. ORDLISTA	30

1. Inledning och bakgrund

Att minimera miljöpåverkan från enskilda avlopp har på senare tid fått större betydelse sedan ramdirektivet för vatten infördes i EU's medlemsländer. Till följd av direktivet har Sveriges vattenmyndigheter tagit fram åtgärdsprogram med målet att alla vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och kemisk status till år 2027. En av många åtgärder för att uppnå detta är att inventera enskilda avloppsanläggningar och ordna med annan lösning där så behövs.

Vidare har kommunen ett ansvar av § 6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster att ordna med vattentjänster om det finns behov av detta för att skydda människors hälsa eller miljö. Kommunen ordnar då allmänt vatten- och avlopp (VA) i ett större sammanhang.

Utdrag ur Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster:

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster

6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

- 1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och**
- 2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.**

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Denna utbyggnadsplan identifierar vilka befintliga bostadsområden, utanför Alingsås kommuns verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp, som har behov av VA-försörjning i ett större sammanhang. Utbyggnadsplanen visar även vilka av dessa områden, som faller inom ramen för Alingsås kommuns ansvar att tillhandahålla allmän VA-försörjning. Dessa områden benämns utbyggnadsområden.

Framtagandet av utbyggnadsplanen är delfinansierad med LOVA-stöd.

Tidigare utbyggnadsplan, beslutad av kommunfullmäktige 2019-09-25 § 175, upphör att gälla och ersätts av denna utbyggnadsplan.

1.1. Syfte

Utbyggnadsplanens grundläggande syfte är att bidra till en hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen genom att utreda och föreslå hur den framtida VA-försörjningen bör ordnas i områden som idag har enskild VA-försörjning och som utgörs av sammanhållen bebyggelse.

Utbyggnadsplanen är även en del i arbetet med att uppnå miljökvalitetsnormerna för Alingsås kommuns vattenförekomster.

1.2. Ansvar

Samhällsbyggnadsförvaltningen upprättar, reviderar och kommunicerar utbyggnadsplanen. Kommunfullmäktige beslutar utbyggnadsplanen.

Tekniska nämnden ansvarar för utbyggnad av allmänt dricksvatten och avlopp till de områden som anges i utbyggnadsplanen. Kommunfullmäktige beslutar om verksamhetsområde för allmänt dricksvatten och avlopp.

1.3. Avgränsningar

Utbyggnadsplanen fokuserar enbart på att utreda vatten- och avloppssituationen i områden med enskild VA-försörjning utanför det nuvarande allmänna verksamhetsområdet för vatten och avlopp. Områdenas behov av allmän dagvattenhantering utreds i samband med projektering och utbyggnad av allmänt VA.

Den innehåller inga projekteringar eller förslag på genomförande av åtgärder. Planen omfattar inte exploateringsområden eller områden där allmänt VA redan finns.

Övriga dokument såsom vattenförsörjningsplan, dagvattenplan, tillsynsplan för enskild VA-försörjning, eller förnyelseplan för befintligt allmänt VA finns framtagna sedan tidigare och inkluderas inte i denna utbyggnadsplan.

1.4. Projektorganisation

Utbyggnadsplanen har tagits fram av en förvaltningsövergripande arbetsgrupp med representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunledningskontoret.

Behov och frågeställningar har förankrats även utanför arbetsgruppen, såväl bland tjänstepersoner som i berörda politiska instanser.

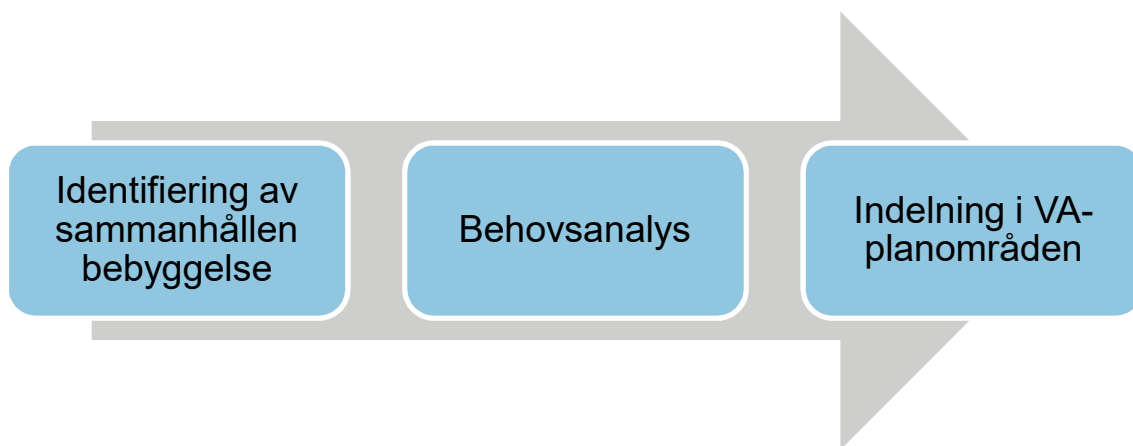
Beslut under arbetets gång har tagits av projektets styrgrupp, med representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunledningskontoret. I styrgruppen har projektet representerats av projektledare och biträdande projektledare från VA-avdelningen.

1.5. Uppföljning

Översyn och aktualisering av utbyggnadsplanen görs vart fjärde år av en förvaltningsövergripande tjänstemannagrupp med representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunledningskontoret. Beslut om utbyggnadsplan fattas av kommunfullmäktige vart fjärde år.

2. Metodik

Metodiken för denna utbyggnadsplan har varit att först identifiera områden med sammanhållen bebyggelse och därefter analysera respektive områdes förutsättningar och möjligheter till enskild VA-försörjning i en behovsmodell. Behovsmodellen består av ett antal bedömningskriterier som viktas i förhållande till varandra och poängsätts. Områdenas sammanlagda poäng är en del i bedömningen av hur stort behov respektive område har av en förändrad VA-lösning. Resultatet från analysen används till att dela in områdena i olika VA-planområden.

Figur 1 Översiktlig beskrivning av metodiken.

2.1. Identifiering av sammanhållen bebyggelse

En analys med hjälp av GIS-verktyg har utförts under 2022 där områden med sammanhållen bebyggelse identifierats. Förändringar i exempelvis fastighetsregistret och folkbokföringen efter att analysen genomförts inkluderas inte. Eftersom utbyggnadsplanen och därmed GIS-analysen uppdateras vart fjärde år antas förändringar att fångas upp allt eftersom ny utbyggnadsplan upprättas.

Identifieringen av sammanhållen bebyggelse utgår från följande principer:

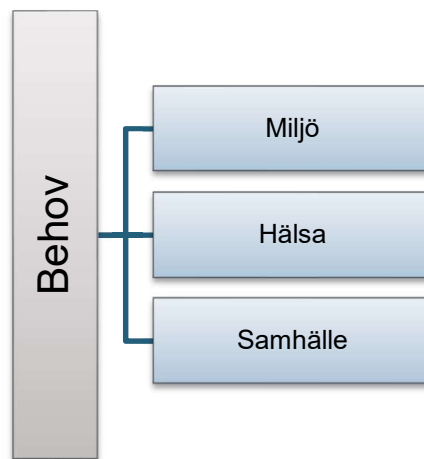
- Endast bebyggelse i Alingsås kommun har inkluderats.
- Endast bebyggelse utanför allmänt verksamhetsområde för vatten och avlopp har inkluderats.
- Analysen har utförts på byggnader klassade som bostadshus i fastighetsregistret. Industrifastigheter samt övriga typer av byggnader har inte inkluderats då utbyggnadsplanen endast omfattar befintlig bostadsbebyggelse.

- Områden med sammanhållen bebyggelse om minst 20 stycken bostadshus med maximalt 150 meters avstånd (fågelvägen) mellan bostadsbebyggelsens mittpunkt har grupperats med varandra. Eftersom analysen är gjord på avstånd mellan bostadshus kan orter/samhällen vara uppdelat på flera områden.

GIS-analysen resulterade i 35 stycken områden med sammanhållen bebyggelse. Alla identifierade områden benämns VA-planområden.

2.2. Identifiering av behov

Identifierade VA-planområden analyseras i en behovsmodell. Modellen består av ett antal bedömningskriterier i kategorierna Miljö, Hälsa och Samhälle, se figur 2.

Figur 2 Behovsmodellens tre kategorier.

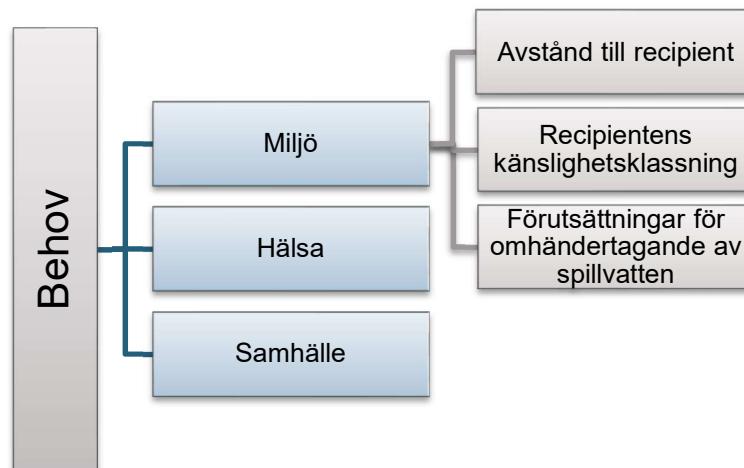
Kategorier och bedömningskriterier är framtagna med hänsyn till Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster där kommunen ges ett ansvar att ordna med vattentjänster i ett större sammanhang om det finns behov av detta för att skydda människors hälsa eller miljö. Hänsyn har även tagits till EU's ramdirektiv för vatten som har målet att alla vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och kemisk status till år 2027. Kategorin *samhälle* beaktar även de identifierade områdenas struktur och antas komplettera behovet som identifieras i kategorierna *hälsa* och *miljö* genom exempelvis bebyggelsetäthet, antal bostäder, andel permanentboende.

Bedömningskriterierna värderas genom poängsättning (mellan 0 och 3 poäng). Respektive poäng viktas därefter utifrån bedömningskriteriernas betydelse för människors hälsa och miljö. Baserat på den sammanvägda bedömningen i behovsmodellen och övriga påverkansfaktorer, se kapitel 2.2.4, resulterar analysen i en prioriteringsordning mellan områdena.

Nedan följer beskrivning av respektive kategori och dess bedömningskriterier samt varför kriterierna har betydelse för respektive områdes förutsättningar och möjligheter till enskild VA-försörjning.

2.2.1 Miljö

Kategorin Miljö delas in i tre stycken bedömningskriterier enligt figur 3.

Figur 3 Bedömningskriterier för kategorin *Miljö*.

Avstånd till recipient

Den sjö eller det vattendrag som tar emot renat avloppsvatten och dagvatten kallas för recipient. Avstånd till närmaste recipient har betydelse för hur snabbt en förorening eller ett näringsämne når ett vattendrag eller en sjö. Avståndet har även en indirekt betydelse genom att föroreningar och näringsämnen späds ut, omvandlas eller bryts ner i marken innan det når recipienten.

Påverkansområdet utgörs av det geografiska avrinningsområdet med ett maximalt avstånd till recipient på 1000 meter.

I behovsmodellen ges högre poäng till områden som ligger nära recipienten än områden med längre avstånd till recipient.

Recipientens känslighetsklassning

Recipientens känslighet utgår från Alingsås kommuns recipientkontrollprogram samt den översiktliga recipientklassningen utförd 2020 i samband med upprättandet av Alingsås kommuns dagvattenplan. Klassningens tre kategorier är *mycket känslig*, *känslig* samt *mindre känslig* och tar hänsyn till en mängd parametrar såsom kemisk och ekologisk statusklassning enligt Länsstyrelsens vatteninformationssystem (VISS), Skyddsvärda biotoper och flöde.

En förorening eller ett näringsämne påverkar en känslig recipient i högre utsträckning än en mindre känslig recipient, då en mindre känslig recipient anses generellt mer motståndskraftig mot förändring i vattenmiljön.

I behovsmodellen ges högre poäng till områden där recipienten klassas som mycket känslig än områden där recipienten klassas som mindre känslig.

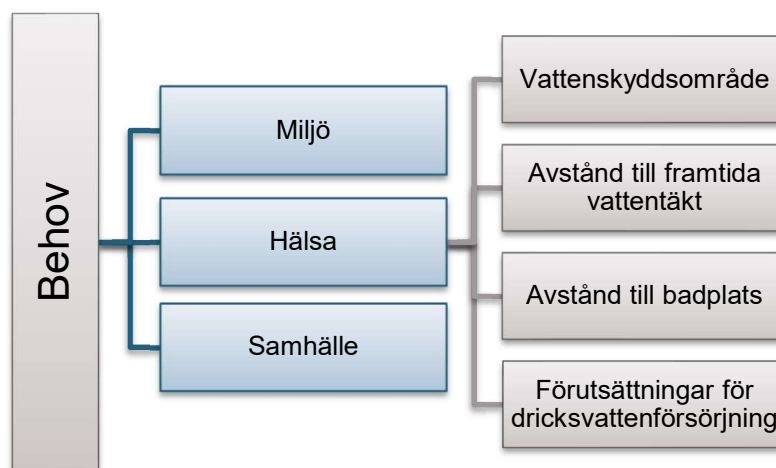
Förutsättningar för omhändertagande av spillvatten

Naturförutsättningar såsom topografi, markförhållanden, grundvattenstånd, grundvattnets sårbarhet, skyddsnivå avseende hälsa och miljö, närhet till känsliga naturområden, närhet till dricksvattenbrunnar och tomtstorlek påverkar vilka förutsättningar det finns för enskilda spillvattenlösningar.

Exempelvis ger ett område med små, branta och bergiga fastigheter sämre förutsättningar för att lösa enskild spillvattenanläggning, och ges därmed högre poäng i behovsmodellen, än ett område med fastigheter som är stora, plana och med heltäckande djupt jordtäckte.

2.2.2 Hälsa

Kategorin Hälsa delas in i fyra stycken bedömningskriterier enligt figur 4.

Figur 4 Bedömningskriterier för kategorin *Hälsa*.

Vattenskyddsområde

Syftet med vattenskyddsområden och tillhörande skyddsföreskrifter är att skydda dricksvattentäkter från förorening på både kort och lång sikt. Ett vattenskyddsområde är oftast indelat i primär, sekundär och tertiär skyddszon där primär skyddszon är den zon närmast dricksvattenförsörjningens vattenuttag. Ett område med sammanhållen bebyggelse som ligger inom primär skyddszon påverkar dricksvattenförsörjningen både snabbare och mer omfattande än ett område som ligger inom sekundär eller tertiär skyddszon. Påverkan kan vara på både vattenkvaliteten och vattenkvantiteten.

I behovsmodellen ges högre poäng till områden inom primär skyddszon än områden inom sekundär och tertiär skyddszon.

Avstånd till framtida vattentäkt

I Alingsås kommun finns både grund- och ytvattenområden, som klassas som skyddsvärda i kommunala och regionala vattenförsörjningsplaner. Dessa grund- och ytvattenområden har förhållanden, både kvalitets- och kapacitetsmässigt, som skulle kunna vara ideala för vattenuttag för dricksvattenförsörjning av större omfattning.

Ett områdes avstånd till en framtida vattentäkt har betydelse för hur snabbt en förorening eller näringsämne når den framtida vattentäkten samt en indirekt betydelse genom att föroreningar och näringsämnen späds ut, omvandlas eller bryts ner i marken innan det når recipienten.

Påverkansområdet utgörs av det geografiska avrinningsområdet med ett maximalt avstånd till den framtida vattentäkten på 1000 meter.

Befintliga dricksvattentäkter som används idag är också identifierade som framtida vattentäkter i vattenförsörjningsplaner och ingår i analysen.

I behovsmodellen ges högre poäng till områden som ligger nära framtida vattentäkt än områden med längre avstånd.

Avstånd till badplats

Alingsås kommun inventerar kontinuerligt kommunens badplatser med avseende på vattenkvalitet. Vid sämre vattenkvalitet kan människors hälsa påverkas och badplatser kan då stängas av som en akut åtgärd. Ett område med sammanhållen bebyggelse kan påverka badplatsers vattenkvalitet genom exempelvis utsläpp av föroreningar och avloppsutsläpp. Avståndet till närmaste badplats har betydelse för hur snabbt en förorening eller näringsämne når badplatsen. Avståndet har även en indirekt betydelse genom att föroreningar och näringsämnen späds ut, omvandlas eller bryts ner i marken innan det når recipienten och badplatsen.

Påverkansområdet utgörs av det geografiska avrinningsområdet med ett maximalt avstånd till badplatsen på 1000 meter. Badplatser som ingår i analysen är badplatser av större karaktär och som ingår i Alingsås kommuns inventering samt pekats ut som EU-bad av Havs- och vattenmyndigheten.

I behovsmodellen ges högre poäng till områden som ligger nära en badplats än områden med längre avstånd till badplats.

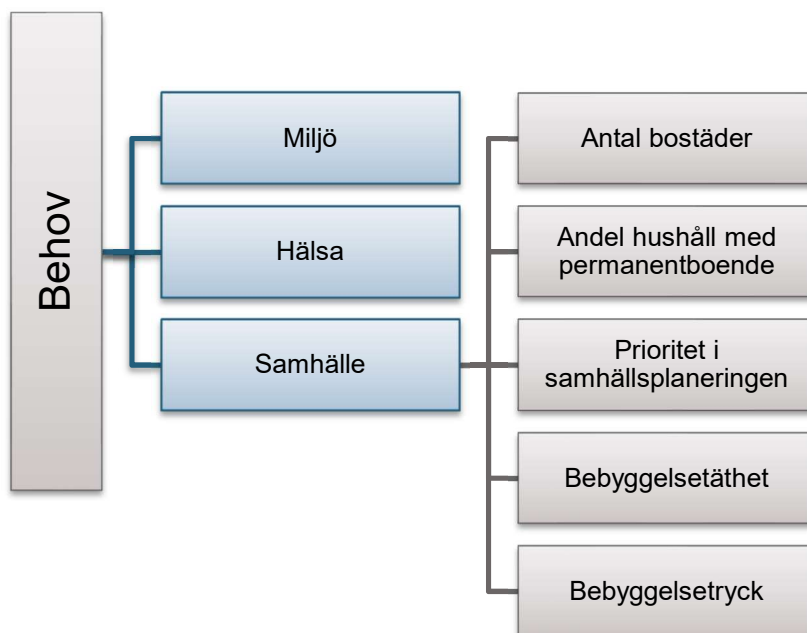
Förutsättningar för dricksvattenförsörjning

Enskild dricksvattenförsörjning behöver ha både tillräcklig kapacitet och kvalitet för att inte riskera människors hälsa. Kommunen har dock begränsad tillgång till information om respektive enskild dricksvattenanläggning. Bedömning av helheten för respektive område har gjorts med hänsyn till eventuella tidigare inventeringar och provtagningar, klagomål, jordartskartor, radoninventeringar, inventering av förorenade områden och närhet till avloppsanläggningar.

Ett område med sämre förutsättningar för att lösa enskild dricksvattenförsörjning ges högre poäng i behovsmodellen än områden med bättre förutsättningar.

2.2.3 Samhälle

Kategorin *Samhälle* delas in i fem stycken bedömningskriterier enligt figur 5.

Figur 5 Bedömningskriterier för kategorin *Samhälle*.

Antal bostäder

Ett stort antal bostäder i ett område kan innebära behov av att lösa VA-försörjningen gemensamt i ett större sammanhang. Exempelvis har ett område med 60 bostäder ett större behov av en VA-lösning i ett större sammanhang än vad ett område med 25 bostäder har. I behovsmodellen tilldelas därför högre poäng till områden med många bostäder än till områden med få bostäder.

Andel hushåll med permanentboende

Belastning av föroreningar och näringsämnen är högre från områden med permanenta boenden än områden med fritidshus. Andelen hushåll med permanentboende har tagits fram med hjälp av GIS-verktyg där ett hushåll bedöms som permanentbostad om fastighetsägaren är folkbokförd på fastigheten. Motsvarande bedöms ett hushåll som fritidsbostad om fastighetsägaren är folkbokförd på annan adress.

Ett bostadshus kan vara permanentbebodd av andra än fastighetsägaren, men detta är en felmarginal i metodiken som antas ha ringa betydelse för resultatet.

I behovsmodellen ges högre poäng till områden med högre andel permanentboende.

Prioritet i samhällsplaneringen

Ett områdes framtida exploateringsgrad kan avgöras utifrån huruvida området är ett utpekade utbyggnadsområde i översiktsplanen, fördjupningar av översiktsplanen eller om området berörs av pågående eller kommande detaljplaner. Många ansökningar om förhandsbesked och bygglov kan också vittna om att ett område är attraktivt för nybyggnation.

Om kommunen har identifierat att området är intressant att utveckla på längre sikt ges området ett högre poäng i behovsmodellen.

Bebyggelsestäthet

Bebyggelsestätheten påverkar behovet av att lösa VA-försörjningen gemensamt i ett större sammanhang. Ju tätare bebyggelse desto större behov. Behovet i detta fall grundar sig på risken att avloppsanläggningarna kan påverka dricksvattenanläggningarna, dricksvattenkapaciteten kan minska, ökad spridning av näringsämnen och föroreningar etc. Analys av hur tätt bostadshusen ligger inom områdena har gjorts i tre intervaller:

- 75 meter eller mindre avstånd mellan bostadshusen
- 100 meter eller mindre avstånd mellan bostadshusen
- 150 meter eller mindre avstånd mellan bostadshusen

Alla analyserade områden inkluderar 150 meter mellan bostadshusen men delar av några områden består även av högre bebyggelsestäthet, såsom 75 meter alternativt 100 meter mellan bostadshusen.

I behovsmodellen tilldelas högre poäng ju tätare bostadshusen ligger.

Bebyggelsetryck

Bedömningskriteriet bebyggelsetryck handlar om att undersöka intresset för fastighetsägare att utveckla ett område. Parametrar som indikerar en positiv utveckling i ett område är till exempel antal förfrågningar på förhandsbesked och bygglov samt vilken typ av bebyggelse förfrågningarna avser.

Poäng för bebyggelsetryck i behovsmodellen baseras på förfrågningar de senaste 10 åren där hänsyn tas till färdigställda byggnationer i tre olika kategorier: permanentbostäder, fritidshus samt tillbyggnad och komplementbyggnad. I behovsmodellen ges högre poäng ju högre bebyggelsetryck området har.

2.2.4 Övriga påverkansfaktorer

Ytterligare påverkansfaktorer som har tagits hänsyn till, vid slutgiltig bedömning av områdena, utgörs av aspekter som får betydelse för hur den allmänna VA-utbyggnaden prioriteras. Exempel på sådana påverkansfaktorer är områdenas geografiska placering i förhållande till varandra, närhet till befintligt verksamhetsområde, eventuella befintliga gemensamma enskilda VA-lösningar och bedömning i tidigare utbyggnadsplaner.

Områden som enligt behovsmodellen har lägre prioritet för allmän VA-utbyggnad kan exempelvis vara fördelaktiga att samordna med högre prioriterade områden om de är nära rent geografiskt.

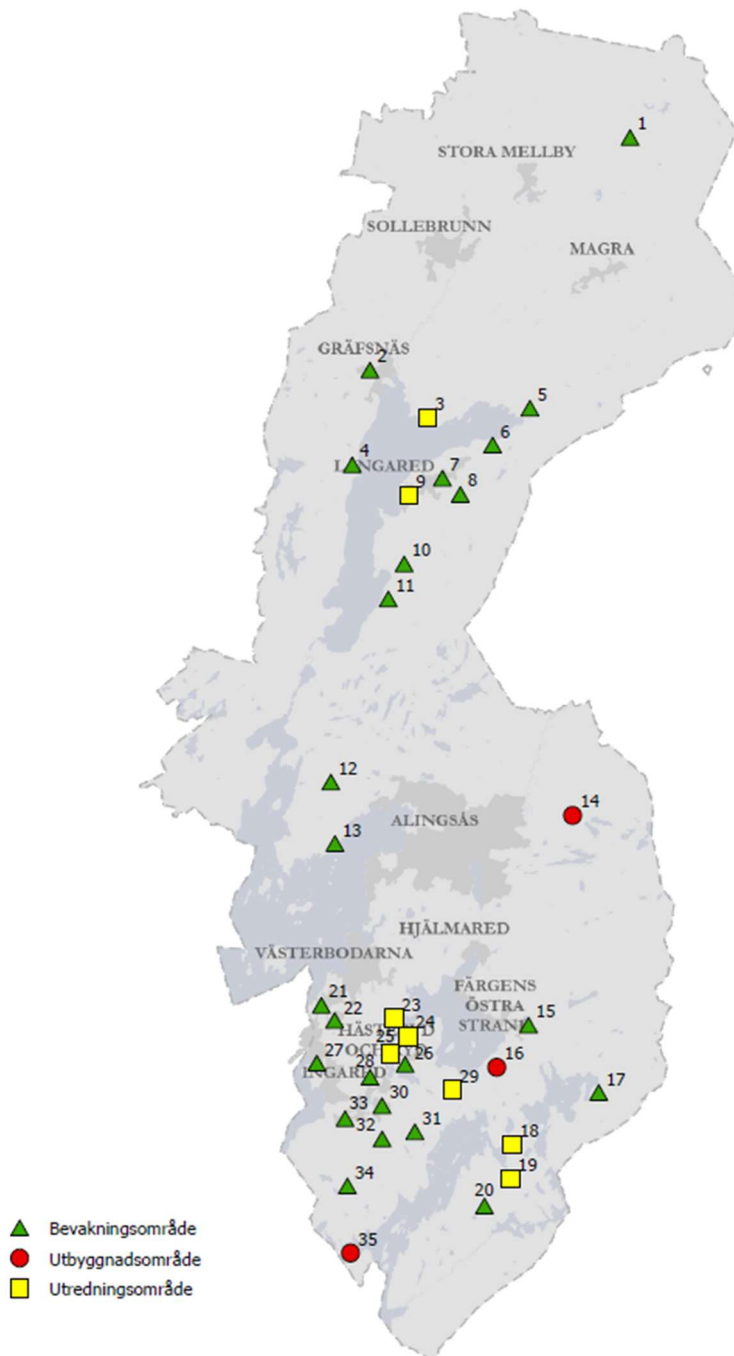
2.3. Indelning i VA-planområden

De områden som har tagits fram i identifiering av sammanhållen bebyggelse benämns *VA-planområden*. Baserat på den sammanvägda bedömningen i behovsmodellen och övriga påverkansfaktorer görs en indelning av VA-planområdena i *utbyggnadsområden*, *utredningsområden* och *bevakningsområden*:

- Utbyggnadsområden:** Bedömningen har gjorts att en förändrad VA-lösning behöver komma till stånd i dessa områden samt att det är kommunens ansvar att tillgodose detta genom en allmän VA-anläggning. Områdets avgränsning föreslås, dvs vilka fastigheter som planeras ingå i det framtida verksamhetsområdet för allmänt VA.
- Utredningsområden:** Områden som kan ha behov av en förändrad VA-lösning. Ytterligare utredningar behövs för att visa vilken form av VA-försörjning som är mest lämplig och vad som är genomförbart. En förändrad VA-lösning kan utgöras av förbättrade enskilda anläggningar, antingen för en eller flera fastigheter, eller utbyggnad av allmän VA-försörjning. Efter genomförd utredning blir området antingen ett utbyggnadsområde eller ett bevakningsområde.
- Bevakningsområden:** Inom bevakningsområdena finns goda möjligheter att lösa VA-försörjningen genom enskilda lösningar. Bevakning av området fortsätter ifall bebyggelsen eller andra förutsättningar förändras som kan leda till ett ändrat behov i framtiden.

3. VA-planområden

Resultat från indelning av VA-planområden redovisas i nummerordning från norr till söder i figur 6. Numrering och färg i figur 6 är kopplad till numrering och färg i tabell 1.

Figur 6 Karta över VA-planområdena.

Tabell 1 VA-planområden i nummerordning från norr till söder inom Alingsås kommun.

Områdesnummer	Områdesnamn	Typ av VA-planområde
1	Gendalen	Bevakningsområde
2	Gräfsnäs	Bevakningsområde
3	Holmängen	Utredningsområde
4	Kvarnabo	Bevakningsområde
5	Loo	Bevakningsområde
6	Attholmen	Bevakningsområde
7	Långared	Bevakningsområde
8	Prästavägen	Bevakningsområde
9	Mjönäs	Utredningsområde
10	Vänga	Bevakningsområde
11	Äspenäs	Bevakningsområde
12	Björkekärr	Bevakningsområde
13	Lovik	Bevakningsområde
14	Olstorp-Bälinge	Utbyggnadsområde
15	Kullabo	Bevakningsområde
16	Edsås-Skaftared	Utbyggnadsområde
17	Närsbo	Bevakningsområde
18	Sandvik (Ödenäsvägen)	Utredningsområde
19	Ödenäs	Utredningsområde
20	Mellomgården	Bevakningsområde
21	Bergsjödal	Bevakningsområde
22	Bergsjöholm	Bevakningsområde
23	Slävik	Utredningsområde
24	Järnholmen	Utredningsområde
25	Hästeryd	Utredningsområde
26	Ryd	Bevakningsområde
27	Vässenbo	Bevakningsområde
28	Bergagårdsvägen	Bevakningsområde
29	Edshult	Utredningsområde
30	Pelabo	Bevakningsområde
31	Tångenvägen	Bevakningsområde
32	Hemsjö-Dalenvägen	Bevakningsområde
33	Kärrbogata	Bevakningsområde
34	Angsjö skola	Bevakningsområde
35	Lövshult	Utbyggnadsområde

3.1. Utbyggnadsområden

Utbyggnadsplanen anger förslag till framtida VA-verksamhetsområdets gränsdragning för respektive område som klassas som utbyggnadsområde. Gränserna för de föreslagna utbyggnadsområdena kan komma att justeras i projekteringsfasen, det vill säga fler eller färre fastigheter kan komma att ingå. Därefter tas ett politiskt beslut om verksamhetsområde för de fastigheter som ska anslutas till allmänt VA. Ett VA-verksamhetsområde är det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster (dricksvatten, spillvatten och dagvatten) ordnas genom en allmän vatten- och avloppsanläggning. Beslut om verksamhetsområde fattas i kommunfullmäktige och har en strikt juridisk betydelse eftersom området utgör den gräns inom vilket Lagen om allmänna vattentjänster gäller. Att ett område blir ett verksamhetsområde för allmänt vatten och avlopp innebär bland annat att VA-huvudmannen (Alingsås kommun) inom skälig tid ska bygga ut en allmän VA-anläggning. När den allmänna VA-anläggningen är byggd i området ska fastighetsägaren betala anläggningsavgift enligt då gällande VA-taxa. Efter betald anläggningsavgift får fastighetsägaren rättigheter och skyldigheter att nyttja den allmänna VA-anläggningen.

Information om fastighetsägarens rättigheter och skyldigheter går att läsa om i Alingsås kommuns dokument *Råd och anvisningar till Allmänna bestämmelser för vatten och avlopp (ABVA)* på Alingsås kommuns hemsida. På hemsidan finns också Alingsås kommuns gällande VA-taxa.

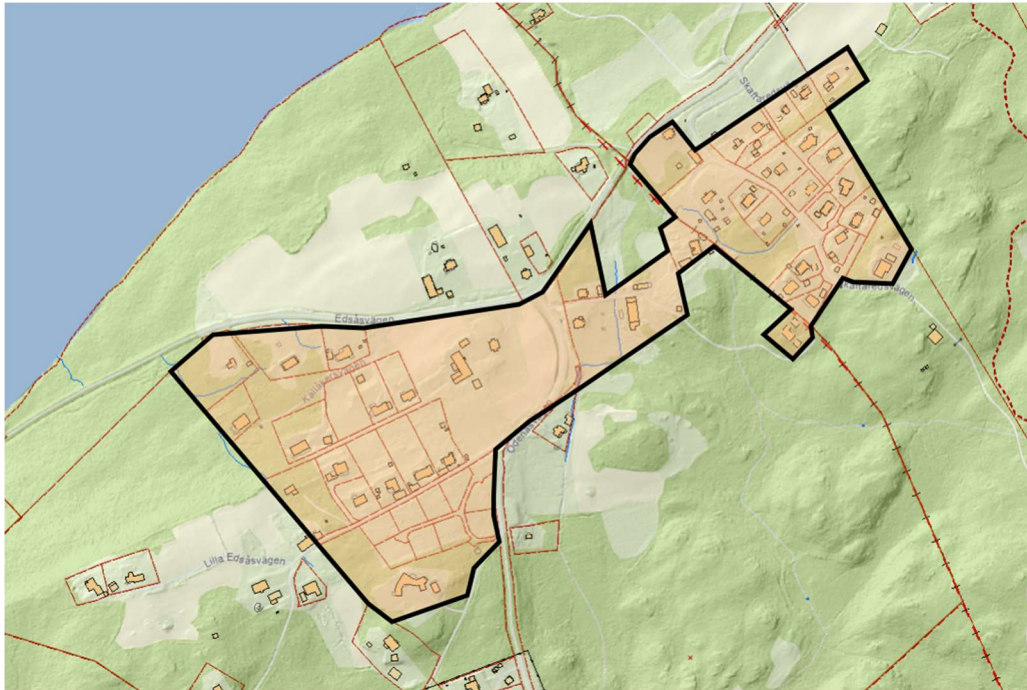
De områden som har kategoriserats som utbyggnadsområden är Edsås-Skaftared, Olstorp-Bälinge och Lövhult. Övergripande beskrivningar av dessa områden samt vilka fastigheter som föreslås att ingå i utbyggnadsområdena anges i kapitel 3.1.1 - 3.1.3 nedan.

3.1.1 Edsås-Skaftared

Området Edsås-Skaftared ligger på slutningen ner mot sjön Färgen. Färgen klassas som känslig recipient och är kommunens huvudvattentäkt för dricksvatten. Området ligger således inom Färgens vattenskyddsområdes primära, sekundära och tertiära skyddszoner. Vid sjön Färgen och i närheten av området ligger Lygnared som är en av kommunens största badplatser.

Kartan i figur 7 visar föreslagen områdesgräns för Edsås-Skaftared vad gäller utbyggnad av allmänt dricksvatten och spillvatten. Fastigheter utanför föreslaget område kan komma att ges möjlighet att ansluta sig, men bedöms i det här tidiga skedet ha förutsättningar för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet.

Figur 7 Föreslagen områdesgräns för Edsås-Skaftared vad gäller utbyggnad av allmänt dricksvatten och spillvatten.

Edsås-Skaftared är tätt bebyggt med 40-50 bostäder, på mestadels små tomter som sluttar mot varandra, men även några större tomter framförallt mellan Edsås och Skaftared. Andelen permanentboende är hög, 80-90 % av hushållen är permanenthushåll. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck betraktat på en tidsperiod om 10 år bakåt i tiden, men del av området är planlagt för 10 nya bostadshus, vilket kommer att öka bebyggelsetrycket och därmed även behovet av fungerande VA-lösning i området. Området omfattas i övrigt av byggnadsplaner med tillhörande bestämmelser.

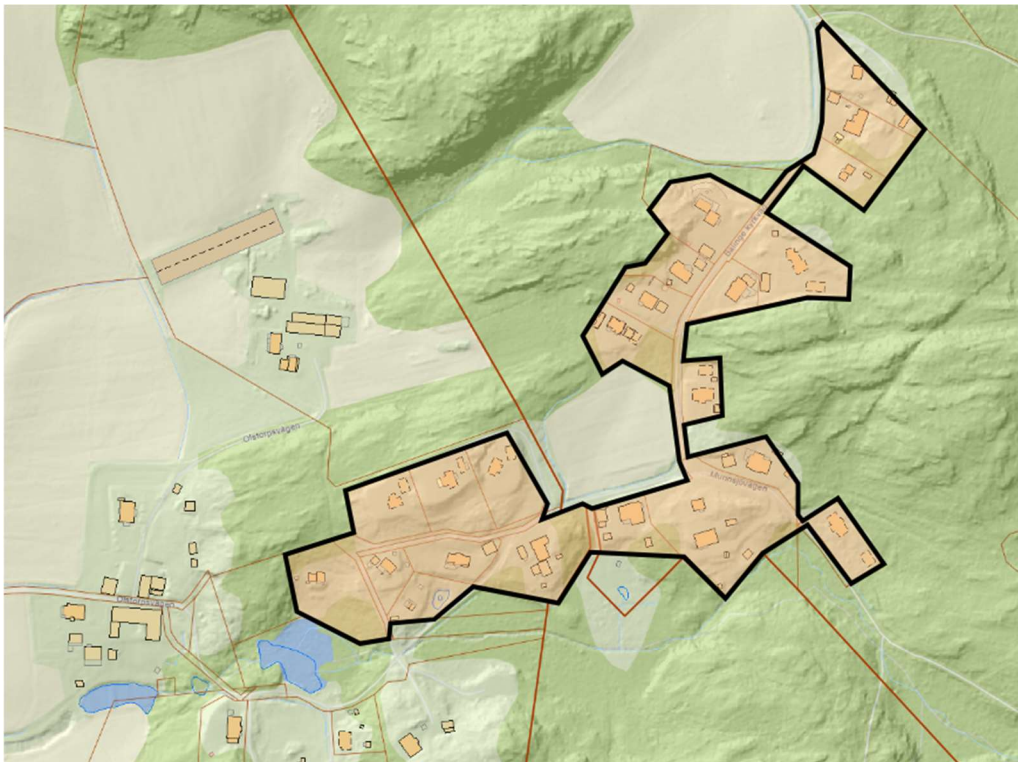
Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området består mestadels av morän, tunna jordlager och nära till berg. Området omfattas av hög skyddsnivå för avlopp. Tidigare provtagningar på dricksvattenbrunnar har visat på både tjänliga och otjänliga resultat.

Skaftared har gemensamhetsanläggningar för dricksvatten och spillvattenrening. Spillvattenanläggningen har dock ett visst renoveringsbehov. Skaftareds samfällighet kan komma att exkluderas från ett framtida verksamhetsområde för allmänt VA om samfälligheten kan visa att dess VA-anläggningar kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. En sådan revidering innebär eventuellt att ytterligare fastigheter i anslutning till samfälligheten kan komma att exkluderas, då området inte längre har samma behov av allmänt VA.

3.1.2 Olstorp-Bälinge

Olstorp-Bälinge är ett långsmalt område i kuperad terräng öster om E20, längs Olstorpsvägen och Bälinge kyrkväg. Området avvattnar mot Olstorpabäcken som de senaste åren har haft en ökning av halten bakterier och kväve. Olstorpabäcken har sitt utflöde i Säveån som klassas som en känslig recipient.

Kartan i figur 8 nedan visar föreslagen områdesgräns för Olstorp-Bälinge vad gäller utbyggnad av allmänt dricksvatten och spillvatten. Fastigheter utanför föreslaget område kan komma att ges möjlighet att ansluta sig, men bedöms i det här tidiga skedet ha förutsättningar för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet.

Figur 8 Föreslagen områdesgräns för Olstorp-Bälinge vad gäller utbyggnad av allmänt dricksvatten och spillvatten.

Området är relativt glest bebyggt på stora tomter, men med stor andel permenthushåll. Antalet bostäder är 30-40 stycken, varav andelen hushåll med permanentboende är mellan 80-90%. Området bedöms ha ett måttligt bebyggelsetryck betraktat på en tidsperiod om 10 år bakåt i tiden.

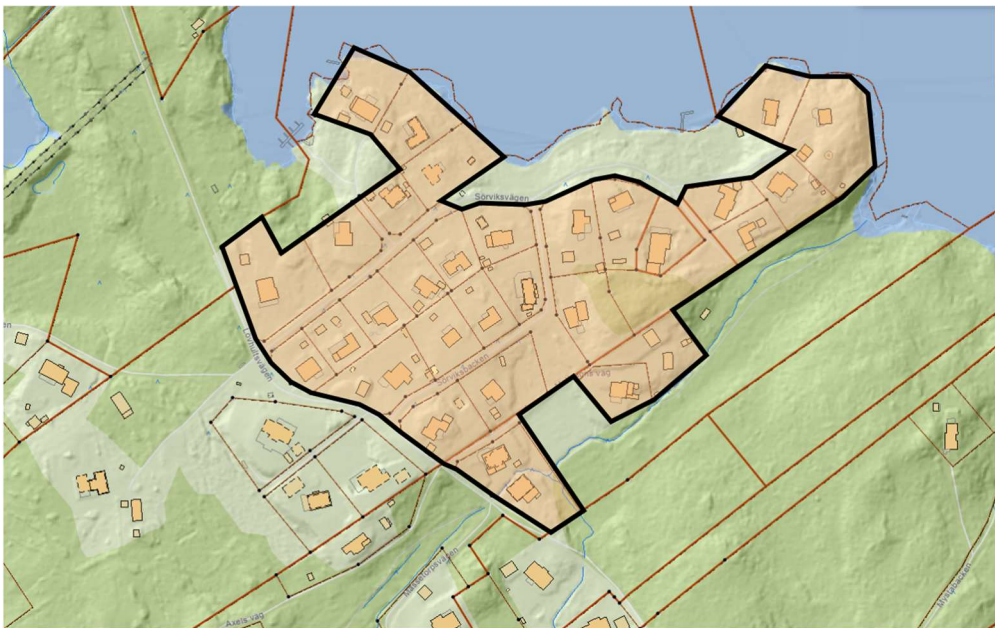
Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och gynnsamma för dricksvatten. Markförutsättningarna är varierande med mestadels tunna jordlager och nära till berg, men även lite lera, morän och sand. Området omfattas av hög skyddsnivå för miljöskydd och delar av området omfattas även av hög skyddsnivå för grundvatten.

Avloppssituationen i området anses vara ansträngd. Fastigheter kring Olstorpsvägen och Bälinge kyrkväg har funnits med i tidigare utbyggnadsplan och det finns förberett med överföringsledning till befintlig allmän VA-anläggning. Fastigheter med bristfälliga enskilda anläggningar har därför fått anstånd om åtgärd eller tillåtits installera sluten tank i väntan på allmän VA-utbyggnad. Några fastigheter har även fått bygglov för bostadshus med sluten tank som spillvattenlösning i väntan på allmän VA-utbyggnad.

3.1.3 Lövhult

Lövhult ligger placerat precis intill strandkanten till Ömmern. Ömmern klassas som känslig recipient och är kommunens reservvattentäkt för dricksvatten och området ligger således inom Ömmerns vattenskyddsområdes sekundära skyddszon.

Kartan i figur 9 visar föreslagen områdesgräns för Lövhult vad gäller utbyggnad av allmänt dricksvatten och spillvatten. Fastigheter utanför föreslaget område kan komma att ges möjlighet att ansluta sig, men bedöms i det här tidiga skedet ha förutsättningar för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet.

Figur 9 Föreslagen områdesgräns för Lövhult vad gäller utbyggnad av allmänt dricksvatten och spillvatten.

Lövhult har planerats med en byggnadsplan från 1961. I denna anges att bebyggelsen i huvudsak ska utgöras av stugor för fritidsändamål samt att byggnad inte får uppföras vars ändamål påkallar avloppsledning. Lövhult är dock ett omvandlingsområde som har gått från att vara ett fritidshusområde till att många har bosatt sig permanent. Av 40-50 stycken bostäder är 85% permanentboende. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck betraktat på en tidsperiod om 10 år bakåt i tiden.

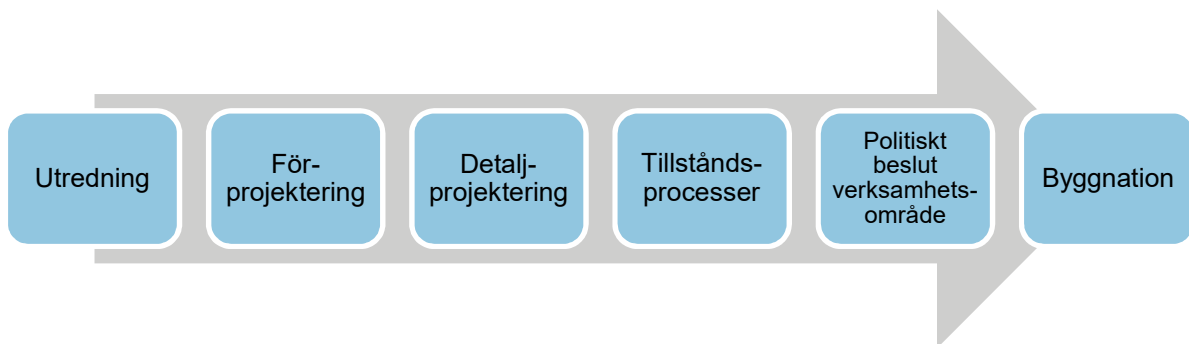
Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Husen ligger tätt på små tomter och berget ligger nära markytan på en stor del av områdets yta. Grundvattnets sårbarhet bedöms som måttlig. De flesta fastigheter har sluten tank och BDT-infiltration. Men det förekommer även infiltration, markbädd och minireningsverk.

Utbyggnadsområdet i Lövhult är avgränsat till att innehålla de fastigheter som tillhör gällande byggnadsplan för området samt ligger i direkt angränsning till gällande byggnadsplan för området och ingår i avrinningsområdet till Ömmern.

Området har en gemensam dricksvattenbrunn (grundvatten) som de flesta inom det föreslagna området är anslutna till. Vid tidigare dricksvattenanalyser var vattnet tjänligt. Området kan komma att exkluderas från ett framtida verksamhetsområde för allmänt dricksvatten om dricksvattenanläggningen kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

3.1.4 Tidplan för utbyggnad

Allmänt VA planeras att byggas ut till de tre utbyggnadsområdena i etapper, enligt tidplanen i tabell 2. Projektprocessen för VA-utbyggnad innebär många delar såsom utredning, upphandling av projektör, förprojektering, detaljprojektering, samråd, tillståndsprocesser, beslut om verksamhetsområde för allmänt VA, upphandling av entreprenör och byggnation.

Figur 10 Projektprocess för utbyggnadsområden.

Projektprocessen varar normalt 3-5 år, beroende på områdets karaktär och storlek, samt dialogen med berörda fastighetsägare och andra markägare. Tidplanen förutsätter att projektprocesser för flera utbyggnadsområden överlappar varandra. Genom en tidig för- och detaljprojektering kan tidskrävande tillståndsprocesser som exempelvis ledningsrätt initieras i god tid innan planerad byggstart.

Tidplanen ses över, och vid behov revideras, minst vart fjärde år. Alla berörda fastighetsägare får mer information vid projektering av området.

Tabell 2 Tidplan för utbyggnadsområden.

Områdesnamn	Preliminär projekteringsstart
Edsås-Skaftared	2024
Olstorp-Bälinge	2027
Lövhus	2030

3.2. Utredningsområden

Utredningsområden är de områden som *kan* ha behov av en förändrad VA-lösning. Genomförd analys visar att ytterligare utredningar behövs för att visa vilken form av VA-försörjning som är mest lämplig och vad som är genomförbart. En förändrad VA-lösning kan utgöras av förbättrade enskilda anläggningar, antingen för en eller flera fastigheter eller utbyggnad av allmän VA-försörjning. Efter genomförd utredning blir områdena antingen utbyggnadsområde eller bevakningsområde. Tabell 3 visar vilka områden som är utredningsområden, vilket områdesnummer de har i kartan i figur 6, en sammanfattande beskrivning av området samt tidplan för när de kompletterande utredningarna planeras genomföras. Utredningsområdenas gränsdragning är inte fastställd och inte heller vilka fastigheter som ingår.

Tabell 3 Utredningsområden i bokstavsordning.

Områdesnamn	Områdesnummer	Sammanfattande beskrivning av området	Utredningsår
Edshult	29	Området ligger inom Färgens vattenskyddsområde. Färgen klassas som känslig recipient och är kommunens huvudvattentäkt för dricksvatten. Naturförutsättningarna bedöms vara relativt gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och gynnsamma för dricksvatten. Området är relativt glest bebyggt med stor andel permanentushåll, samt bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.	2028
Holmängen	3	Området ligger intill Anten som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är tätt	2027

bebyggt med stor andel fritidshus. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.

Hästeryd	25	Området ligger inom Färgens vattenskyddsområde. Färgen klassas som känslig recipient och är kommunens huvudvattentäkt för dricksvatten. Naturförutsättningarna bedöms vara gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och mindre gynnsamma för dricksvatten. Området är tätt bebyggt med stor andel permanentushåll, samt bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.	2026
Järnholmen	24	Området ligger inom Färgens vattenskyddsområde. Färgen klassas som känslig recipient och är kommunens huvudvattentäkt för dricksvatten. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och relativt gynnsamma för dricksvatten. Området är glest bebyggt med relativt stor andel fritidshus, samt bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.	2026
Mjönäs	9	Området ligger intill Anten som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är tätt bebyggt med relativt stor andel fritidshus. Området bedöms ha ett högt bebyggelsetryck.	2027
Sandvik Ödenäsvägen	18	Området ligger inom Ömmerns vattenskyddsområde. Ömmern klassas som känslig recipient och är kommunens reservvattentäkt för dricksvatten. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet men relativt gynnsamma för dricksvatten. Området är glest bebyggt med stor andel	2025

		fritidshus, samt bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.	
Slävik	23	Området ligger inom Färgens vattenskyddsområde. Färgen klassas som känslig recipient och är kommunens huvudvattentäkt för dricksvatten. Naturförutsättningarna bedöms vara relativt gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och gynnsamma för dricksvatten. Området är relativt glest bebyggt med relativt stor andel fritidshus, samt bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.	2026
Ödenäs	19	Området ligger inom Ömmerns vattenskyddsområde. Ömmern klassas som känslig recipient och är kommunens reservvattentäkt för dricksvatten. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll, samt bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.	2025

3.3. Bevakningsområden

Inom bevakningsområdena finns goda möjligheter att lösa VA-försörjningen genom enskilda lösningar. Områdena består dock av sammanhållen bebyggelse så bevakning av området fortsätter ifall bebyggelsen eller andra förutsättningar förändras som kan leda till ett ändrat behov i framtiden. Det kan vara förändringar såsom exempelvis nybyggnation av fler bostadshus, förändringar i recipienten och förändrad andel permanentboende som kan leda till att VA-situationen behöver ses över. Tabell 4 visar vilka områden som är bevakningsområden, vilket områdesnummer de har i kartan i figur 6 samt en sammanfattande beskrivning av området. Bevakningsområdenas gränsdragning är inte fastställd och inte heller vilka fastigheter som ingår.

Tabell 4 Bevakningsområden i bokstavsordning.

Områdesnamn	Områdesnummer	Sammanfattande beskrivning av området
Angsjö skola	34	Området ligger inom Ömmerns vattenskyddsområde. Ömmern klassas som känslig recipient och är kommunens reservvattentäkt för dricksvatten. Naturförutsättningarna bedöms vara relativt gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll, samt bedöms ha ett måttligt bebyggelsetryck.
Attholmen	6	Området ligger intill Anten som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är relativt glest bebyggt med relativt stor andel fritidshus. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Bergagårdsvägen	28	Området avvattnar till Sävelången som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Bergsjödal	21	Området ligger intill Mjörn som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och relativt gynnsamma för dricksvatten. Området är glest bebyggt med relativt stor andel fritidshus och bedöms ha ett måttligt bebyggelsetryck.
Bergsjöholm	22	Området ligger inte intill någon känslig recipient eller inom vattenskyddsområde. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och relativt gynnsamma för dricksvatten. Området är relativt glest bebyggt med stor andel permanentushåll, samt bedöms ha ett måttligt bebyggelsetryck.
Björkekärr	12	Området ligger inte intill någon känslig recipient eller inom vattenskyddsområde. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och relativt gynnsamma för dricksvatten. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll och bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.

Gendalen	1	Området ligger intill Mellbyån som klassas som känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Gräfsnäs	2	Området ligger intill Anten som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara relativt gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Hemsjö-Dalenvägen	32	Området avvattnar till Sävelången som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara relativt gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll och bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Kullabo	15	Området ligger inom Färgens vattenskyddsområde. Färgen klassas som känslig recipient och är kommunens huvudvattentäkt för dricksvatten. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och relativt gynnsamma för dricksvatten. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll, samt bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Kvarnabo	4	Området ligger intill Anten som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är relativt glest bebyggt med relativt stor andel fritidshus. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Kärrbogata	33	Området avvattnar till Sävelången som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och gynnsamma för dricksvatten. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll och bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Loo	5	Området ligger intill Anten som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara relativt gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.

Lovik	13	Området ligger intill Mjörn som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och gynnsamma för dricksvatten. Området är relativt glest bebyggt med stor andel fritidshus och bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Långared	7	Området ligger vid Anten som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara relativt gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck. Inom området finns gemensamma anläggningar för spillvatten och dricksvatten för skola, förskola, idrottshall och några bostadshus. Kommunen utför tillsyn på både spillvattenanläggningen och dricksvattenanläggningen.
Mellomgården	20	Området ligger inom Ömmerns vattenskyddsområde. Ömmern klassas som känslig recipient och är kommunens reservvattentäkt för dricksvatten. Naturförutsättningarna bedöms vara relativt gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är glest bebyggt med relativt stor andel fritidshus, samt bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Nårsbo	17	Området ligger vid sjön Store-Nären och inom Ömmerns vattenskyddsområde. Store-Nären klassas som känslig recipient. Området är tätt bebyggt med stor andel permanentushåll, samt bedöms ha ett högt bebyggelsetryck. Stor del av området har gemensamhetsanläggning för spillvatten med god kapacitetsmarginal att ansluta fler hushåll. Området har även en registrerad dricksvattensamfällighet som visar på god kapacitet och kvalitet. Kommunen utför tillsyn på både spillvattenanläggningen och dricksvattenanläggningen.
Pelabo	30	Området ligger intill Barnabäcken som klassas som mycket känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och relativt gynnsamma för dricksvatten. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll, samt bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Prästavägen	8	Området ligger vid Anten som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara relativt gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är glest bebyggt med stor andel permanentushåll. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.

Ryd	26	Området ligger inom Färgens vattenskyddsområde. Färgen klassas som känslig recipient och är kommunens huvudvattentäkt för dricksvatten. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och relativt gynnsamma för dricksvatten. Området är glest bebyggt med relativt stor andel fritidshus, samt bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Tångenvägen	31	Området ligger inom Ömmerns vattenskyddsområde. Ömmern klassas som känslig recipient och är kommunens reservvattentäkt för dricksvatten. Naturförutsättningarna bedöms vara gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och relativt gynnsamma för dricksvatten. Området är glest bebyggt med stor andel permanenthushåll, samt bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Vänga	10	Området ligger intill Anten som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara relativt gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är glest bebyggt med relativt stor andel fritidshus. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.
Vässenbo	27	Området ligger intill Sävelången som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara mindre gynnsamma för enskilda spillvattenlösningar på respektive fastighet och relativt gynnsamma för dricksvatten. Området är relativt glest bebyggt med relativt stor andel fritidshus och bedöms ha ett måttligt bebyggelsetryck. En del av fastigheterna är anslutna till allmänt VA via avtal utanför verksamhetsområdet för vatten och avlopp.
Äspenäs	11	Området ligger intill Anten som klassas som mindre känslig recipient. Naturförutsättningarna bedöms vara relativt gynnsamma för enskilda VA-lösningar på respektive fastighet. Området är tätt bebyggt med relativt stor andel fritidshus. Området bedöms ha ett lågt bebyggelsetryck.

3.4. Vad gäller för enskilda VA-anläggningar i respektive VA-planområde?

I väntan på att ett verksamhetsområde för allmänt VA inrättas kan det finnas behov av åtgärd på befintlig enskild avloppsanläggning som inte kan låta väntas på. Ett exempel på behov är när en fastighets enskilda VA-anläggning utgör stor risk för olägenhet för människors hälsa eller att en betydande påverkan på recipient föreligger.

Vid förfrågningar om tillstånd för enskild avloppsanläggning ska kommunen så fort som möjligt informera fastighetsägarna om de planer som finns för allmänt VA inom området samt vilka riktlinjer som gäller.

3.4.1 Utbyggnadsområden

Inom ramen för denna utbyggnadsplan har bedömningen gjorts att verksamhetsområde ska beslutas i utbyggnadsområdena vilket innebär att området ska anslutas till den allmänna VA-anläggningen. I väntan på allmänt VA i utbyggnadsområden gäller följande:

- Tillstånd för nya enskilda anläggningar i området tidsbegränsas fram till 1 år efter att anslutning till den allmänna VA-anläggningen är möjlig. Prövningen görs av Bygg- och Miljönämnden i varje enskilt fall och tillståndet får inte strida mot eventuell detaljplan eller på något sätt förhindra andra i området att kunna lösa VA-frågan. För dessa anläggningar utgår ingen ersättning.
- Tillsyn av enskilda avloppsanläggningar sker endast om det finns stor risk för olägenhet för människors hälsa eller risk för betydande påverkan på miljön.
- Om åtgärder på en befintlig enskild avloppsanläggning, inom ett utbyggnadsområde, är nödvändig kan kraven anpassas utifrån fastighetens förutsättningar och områdets skydds nivå för den begränsade tiden innan anslutning till den allmänna VA-anläggningen är möjlig.

3.4.2 Utredningsområden

I utredningsområdena krävs det ytterligare utredningar för att bedöma om området ska anslutas till den allmänna VA-anläggningen (och därmed klassas som ett utbyggnadsområde) eller om det är lämpligare med fortsatt enskilda vatten- och avloppsanläggningar. En eventuell anslutning till den allmänna VA-anläggningen ligger så pass långt fram i tiden att Bygg- och Miljönämndens handläggning av tillstånd för nya enskilda avloppsanläggningar samt tillsyn av befintliga enskilda anläggningar fortsätter enligt gällande rutiner.

3.4.3 Bevakningsområden

Inom bevakningsområdena finns goda möjligheter att lösa VA-försörjningen genom enskilda lösningar. Bygg- och Miljönämndens handläggning av tillstånd för nya enskilda

avloppsanläggningar samt tillsyn av befintliga enskilda anläggningar fortsätter enligt gällande rutiner.

3.5. Ersättning för onyttigbliven anläggning

Enligt § 40 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster ska VA-huvudmannen betala skälig ersättning om en enskild anläggning blir onyttig till följd av att kommunen ordnar eller utvidgar verksamhetsområde för allmänt VA.

Ersättningen tillämpas restriktivt och utgår från anläggningens art, ålder och skick och avser en ersättning - inte en inlösen av anläggningen. Anläggningen kvarstår med andra ord i fastighetsägarens ägo. För att en anläggning ska ses som onyttigbliven så måste den ha varit "nyttig" från början. Vanliga grundprinciper för ersättning i praxis summeras nedan.

- Avloppsanläggningen ska vara godkänd enligt tillstånd/myndighetsbeslut.
- Ersättning för slutna avloppssystem, exempelvis slutna tankar, utgår inte.
- 10 års ekonomisk avskrivningstid för anläggningen tillämpas, beräknat från inköpsdatum. Baseras på juridisk praxis.
- Ersättningsnivån kan maximalt uppgå till spillvattendelen i anslutningsavgiften.

Fastighetsägare som förnyar eller nyanlägger enskilda VA-anläggningar med vetskap om att området inom överskådlig tid kommer att ingå i verksamhetsområdet, får inte ersättning.

4. Ordlista

Allmän vatten- och avloppsanläggning / Allmän VA-anläggning En vatten- och avloppsanläggning där kommunen tillhandahåller vattentjänster enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Vatten- och avloppsanläggningen består till exempel av vattenverk, reningsverk och vatten- och avloppsledningar utanför fastighetens förbindelsepunkt.

Anläggningsavgift Engångsavgift, enligt gällande VA-taxa, för anslutning till allmänt vatten, spillvatten respektive dagvatten.

Avloppsvatten Samlingsnamn för spillvatten och dagvatten.

Dagvatten Vatten som rinner från tak, gator och andra hårdgjorda ytor vid regn eller snösmältning och som inte infiltreras (tränger ner) i marken.

Dricksvatten Kallvatten för hushållsändamål. Dricksvatten klassificeras som livsmedel och lyder under livsmedelslagstiftningen.

Enskild vatten- och avloppsanläggning / Enskild VA-anläggning En privat anläggning för dricksvatten, spillvatten eller dagvatten. Till exempel borrar dricksvattenbrunn eller trekammarbrunn för spillvatten.

Förbindelsepunkt Den punkt där inkoppling av en fastighets vatten- och avloppsinstallation till den allmänna vatten- och avloppsanläggningen sker.

Gemensamhetsanläggning VA-anläggning som är gemensam för två eller fler fastigheter. En gemensamhetsanläggning bildas genom en lantmäteriförrättning.

Miljö kvalitetsnorm En miljö kvalitetsnorm är en bestämmelse om vilken vattenkvalitet som ska uppnås i sjöar, vattendrag och grundvatten. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet.

Recipient Den sjö eller det vattendrag som tar emot renat avloppsvatten och dagvatten.

Samfällighet Sammanslutning av fastigheter med gemensam rätt till och gemensamt ansvar för utförande och drift av gemensamhetsanläggning.

Spillvatten Förorenat vatten från bad, disk, tvätt och toalett samt förorenat vatten från industrier.

VA Vatten och avlopp.

VA-huvudman Den som äger och ansvarar för drift och underhåll av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen.

Vattenskyddsområde Ett geografiskt område med tillhörande skyddsföreskrifter vilka är framtagna för att skydda en sjö eller ett grundvatten som används som vattentäkt eller är tänkt att användas som vattentäkt i framtiden.

Vattentjänster Tillhandahållande av dricksvatten samt bortledande av spill- och dagvatten.

Vattentäkt En sjö eller ett grundvatten som används för vattenförsörjning.

Verksamhetsområde Det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän vatten- och avloppsanläggning. Området utgör den gräns inom vilket Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster gäller.